

Kommunstyrelsen

SOU 2015:78; Upphandling och villkor enligt kollektivavtal

Yttrande till regeringen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar föreslaget yttrande över SOU 2015:78, upphandling och villkor enligt kollektivavtal.

Sammanfattning

I de kommande upphandlingslagarna som ska vara genomförda i april 2016 finns uttryckliga bestämmelser om möjlighet att ställa miljö- sociala och arbetsrättsliga krav i upphandling.

En ny utredning föreslår att det ska vara obligatoriskt för upphandlande myndigheter att ställa särskilda arbetsrättsliga kontraktsvillkor i de fall där det är behövligt med hänsyn till den bransch som upphandlingen avser och övriga omständigheter som kan medföra risk för oskäligen arbetsvillkor.

Stadsledningskontoret anser att Nacka kommun bör yttra sig och därvid lyfta följande aspekter:

Ärendet

Utredningen om upphandling och villkor enligt kollektivavtal lämnade sitt delbetänkande den 1 september 2015 och i detta dels lagt förslag om hur krav på villkor enligt kollektivavtal kan föras in som uttryckliga bestämmelser dels analyserat för vilka kontraktstyper sådana krav kan göras obligatoriskt och vilka villkor som kan omfattas av ett sådant obligatorium för respektive kontraktstyp.

Nacka kommun är inte remissinstans men stadsledningskontoret anser att kommunen bör yttra sig. Ett yttrande måste vara inne senast den 2 november 2015.

Det finns redan i dag möjlighet att ställa särskilda arbetsrättsliga kontraktsvillkor. Den möjligheten har dock endast utnyttjats i begränsad omfattning. Enligt utredningen kan upphandlande myndigheternas försiktiga inställning till att beakta arbetsrättsliga hänsyn troligen härledas till att det rått stor osäkerhet dels om hur dessa hänsyn ska tas dels vad som varit rättsligt möjligt. Utredningen menar att de nya direktiven innebär en skyldighet för medlemsstaterna att se till att miljö-, sociala- och arbetsrättsliga villkor beaktas vid offentlig upphandling.

Utredningen konstaterar att det är möjligt att införa bestämmelser om att villkor i enlighet med kollektivavtal ska ställas i offentlig upphandling, men att det är komplicerat med hänsyn till den svenska arbetsmarknadsmodellen. Kollektivavtalen är inte allmänt tillgängliga för andra än de avtalslutande parterna själva och deras medlemmar, medan upphandlingslagstiftningen ställer krav på bl.a. transparens och förutsebarhet.

Förslag i utredningen

Utredningen bedömer att det inte är tillräckligt med ett frivilligt regelverk för att säkerställa att myndigheter faktiskt uppställer arbetsrättsliga kontraktsvillkor när det skulle behövas. Därför anser utredningen att det bör vara obligatoriskt för upphandlande myndigheter att ställa särskilda arbetsrättsliga kontraktsvillkor när det finns risk för oskäliga anställningsvillkor. Sådana villkor ska ställas när det är behövligt.

Utredningen föreslår att det ska vara Upphandlingsmyndigheten som ska bedöma såväl när det ska vara obligatoriskt för de upphandlande myndigheterna att ställa särskilda arbetsrättsliga kontraktsvillkor som vilken nivå som ska gälla för dessa villkor, det vill säga utforma villkoren som de upphandlade myndigheterna ska använda. Det är villkor om lön, semester samt arbetstid som föreslås bli obligatoriskt eftersom dessa har en central betydelse i anställningsförhållandet. Villkoren ska även gälla underleverantörer. De branscher som utredningen särskilt berör är bygg-, städ- och taxibranschen.

En upphandlande myndighet ska även kunna, enligt utredningen, ställa andra särskilda arbetsrättsliga villkor, t.ex. annan ledighet än semester, försäkringar, tjänstepension eller andra villkor för arbetet. Vad gäller sådana villkor, är det den upphandlande myndigheten som själv bestämmer de särskilda villkoren.

Att föreslå olika regler för olika anbudsgivare kan ses som negativ särbehandling av nationella leverantörer. Utredningen menar dock att denna olikbehandling är sakligt motiverad utifrån det övergripande syftet med bestämmelserna, att tillförsäkra arbetstagare skäliga anställningsvillkor.

Som alternativ till att ange särskilda kontraktsvillkor ska en upphandlande myndighet kunna ange att kontraktet kan fullgöras enligt motsvarande villkor i ett centralt kollektivavtal som

tillämpas. Även leverantörer som inte är bundna av kollektivavtal ska ha möjlighet att tillämpa de alternativa villkor som anges i ett centralt kollektivavtal.

Förslag till yttrande

Sammanfattningsvis föreslår stadsledningskontoret att Nacka kommun ska framföra följande.

Bilaga

Förslag till yttrande
Sammanfattning SOU 2015:78

Mats Bohman
Administrativ direktör
Stadsledningskontoret

Johanna Höglund Elmstedt
Kommunjurist
Juridik- och kanslienheten